

Plan för kulturella och kreativa branscher i Värmland 2027-2031

Plan för att stärka de kulturella och kreativa branscherna genom att underlätta för kulturföretagande, med fokus på långsiktig hållbarhet, samverkan och konstnärlig frihet.

Ansvarig verksamhet	Kultur och bildning samt regional utveckling
Kontakt	region@regionvarmland.se
Datum	2026-03-03
Diarienummer	RUN/250493 och KBN/250573
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

Ett samspel med tvärpolitiskt ansvar utifrån olika uppdrag	4
Mål och syfte	5
Begrepp	5
De kulturella och kreativa branscherna	6
Branschernas logik	7
Kulturens egenvärde	7
Fakta nationellt och regionalt	8
Prioriterade utvecklingsområden	9
1. Stabila förutsättningar för konstnärlig frihet	10
Förbättra de ekonomiska villkoren för professionella kulturskapare	10
Ge rum för utveckling av kulturskapares konstnärliga verksamhet	10
Trygga kulturens egenvärde och armlängds avstånd	10
2. Ökad kunskap om branscherna	11
Kartlägga, identifiera och mäta	11
Se till passionsdrivna företag med bred försörjning	11
Samla aktörer för gemensam kompetensutveckling	11
3. Heltäckande och träffsäker rådgivning, stöd och finansiering	12
Utforma och genomföra träffsäkra insatser	12
Skapa heltäckande stöd	12
4. Säkrad kompetensförsörjning	13
Öka jämlik tillgång till kultur	13
Förbättra olika utbildningsvägar och kreativ utveckling	13
Kommunicera en attraktiv kunskapsregion med ett rikt kulturliv	13
5. Levande städer och landsbygder	14
Stärka kopplingen mellan plats, företag och kultur	14
Integrera kulturskapare i samhällsplanering	14
Hänvisningar och underlag	15
Internationellt och nationellt	15
Regionalt	15
Dialoger, uppföljning och genomförande	17

Ett samspel med tvärpolitiskt ansvar utifrån olika uppdrag

Region Värmlands plan för kulturella och kreativa branscher bygger på att konstnärligt skapande och kreativt företagande behöver få en tydligare roll i regional utveckling, tillgodoses mer och samspela bättre. Förutsättningar för konstnärligt skapande och affärsmässig verksamhet behöver tydliggöras. Kulturpolitik och näringspolitik utgår från olika uppdrag och värdegrunder – där kulturpolitiken värnar konstnärlig frihet, kvalitet och tillgång till kultur, medan näringspolitiken fokuserar på tillväxt, innovation och konkurrenskraft. Med båda dessa perspektiv i fokus avser Region Värmland att skapa hållbara strukturer, stödja samverkan, öka företaget och värna den konstnärliga friheten.

Planen vilar på en gemensam grund: att tvärsektoriell samverkan mellan kultur- och näringslivsaktörer är avgörande för att skapa ett livskraftigt ekosystem för kulturella och kreativa branscher i hela Värmland. Det finns även starka kopplingar till landsbygdspolitiken som pekar på likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna samt möjligheter till företagsamhet och sysselsättning.

Arbetet framåt kräver tydlighet i vilket politikområde som är huvudansvarig i olika frågor, där kulturens ansvar utgår från konstnärligt skapande och regional utveckling utgår från affärsmässighet. De kulturella och kreativa branscherna inbegriper hela fältet och står ofta med en fot i vardera vilket innebär att det krävs ett gemensamt ansvarstagande för att möta dessa kulturföretag. Genom att skilja på kulturskapare som vill fördjupa sitt konstnärliga skapande och kulturskapare som vill kommersialisera sin verksamhet tydliggörs ansvaret och var i fältet olika insatser ska göra nytta. Planen bygger därmed på kravet om en ökad kunskap om varandras ansvarsområden, samarbete och balans.

Bildtext: *Det finns starka kopplingar till mål i andra styrdokument vilket är en fördel för samarbete och att gemensamt nå förändring.*

Mål och syfte

Planen är styrande för Region Värmland och dess bolags arbete. Den är vägledande för Värmlands näringslivs- och innovationsfrämjande system och kommunernas näringslivsarbete. Planen fokuserar på att stärka förutsättningar för företag inom de kulturella och kreativa branscherna.

Planens syfte är att:

- Bidra till ökad kunskap om de kulturella och kreativa branscherna
- Tydliggöra branschernas bidrag till förverkligandet av Värmlandsstrategin
- Tydliggöra kulturpolitiskt, konstnärspolitiskt samt näringspolitiskt uppdrag
- Klargöra ansvar för verksamheterna inom Region Värmland och dess bolag
- Prioritera utvecklingsområden och identifiera insatser framåt

Planen utgår från behov som lyfts i nationella strategin för företag inom kulturella och kreativa branscher samt behov som framkommit specifikt för Värmland. Planen förhåller sig till prioriteringar och målsättningar i styrdokument både på internationell, nationell och regional nivå såsom Värmlands regionala utvecklingsstrategi Värmlandsstrategin samt Värmlands kulturplan. Utifrån dessa mål och behov har fem prioriterade utvecklingsområden med identifierade insatser tagits fram.

Begrepp

Det finns en mängd olika begrepp och definitioner som kan användas inom området samtidigt som det idag finns utmaningar med språket. Begrepp som marknad, produkt och affärsmodell kan upplevas främmande inom kulturområdet, samtidigt som ord som kvalitet, självständighet och uttryck kan sakna motsvarighet i näringspolitiska sammanhang. Planen strävar efter gemensamma beskrivningar och språkbruk. Därmed används uteslutande följande begrepp:

Kulturföretag - Ett kulturföretag har ofta minst två sidor – en konstnärlig och en kommersiell. Ett nyckelord i sammanhanget är följaktligen balans. Det som kännetecknar ett kulturföretag är ofta att de konstnärliga målsättningarna är överordnade de ekonomiska i likhet med andra passionsdrivna företag. Försäljning och intäkter kan vara ett medel för att uppnå konstnärliga mål, men behöver inte vara det. Kulturföretag kan bära flera identiteter:

en företagare - bedriver näringsverksamhet och tar initiativ att starta och utveckla nya produkter eller tjänster

en professionell kulturskapare - har en högre konstnärlig utbildning eller som i huvudsak är yrkesverksam inom sitt konstområde

en konstnär - är professionell utövare och upphovsperson inom till exempel dans, litteratur, bildkonst eller film

en kombinator – har flera olika typer av inkomstkällor, vid sidan av företagandet

Den skapande kärnan - Den skapande kärnan är själva grunden och förutsättningen för de kulturella och kreativa branscherna. Den genererar affärsmöjligheter som i sin tur bidrar till företagande, sysselsättning och skatteintäkter.

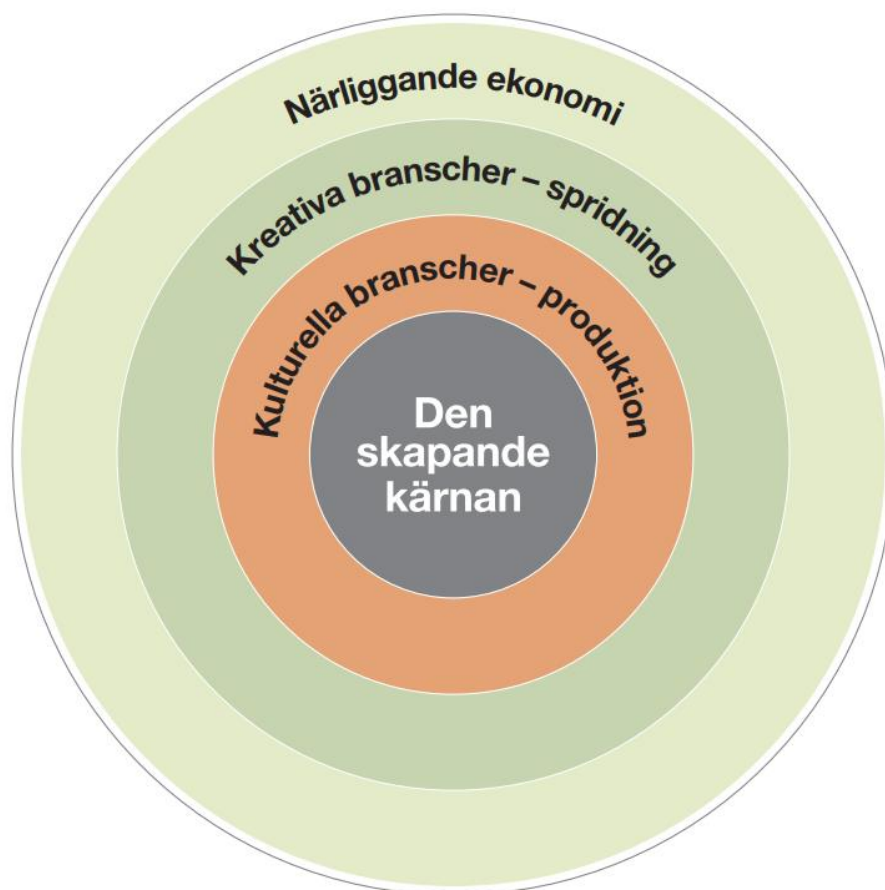
De kulturella och kreativa branscherna

De kulturella och kreativa branschernas ekosystem består av olika aktörer och processer som tillsammans skapar och sprider kulturella och kreativa produkter och tjänster. Centrala aktörer är exempelvis kreatörer och konstnärer, producenter och distributörer, utbildningsaktörer, museum, finansiärer och investerare, offentliga aktörer, teknologiska plattformar, publik och konsument. Tillsammans bidrar dessa till ekonomisk tillväxt, innovation och kulturell mångfald.

Kommun, region och stat stödjer utvecklingen av branscherna liksom branschorganisationer, affärsutvecklare och inkubatorer som stöttar kulturskapare och kulturföretag. Gemensamt för alla i ekosystemet är att de är beroende av den skapande kärnan.

Den skapande kärnan är själva grunden och förutsättningen för de kulturella och kreativa branscherna. Den genererar affärsmöjligheter som i sin tur bidrar till företagande, sysselsättning och skatteintäkter. Med stöd av planen och det företagsfrämjande system regionen driver kan näringsidkare inom kulturella och kreativa branscher ges möjlighet att etablera och utveckla sin verksamhet.

Citattext: Den skapande kärnan är en förutsättning för förädling, distribution och tillgänglighet inom de kulturella och kreativa branscherna.

Branschernas logik

Kulturella och kreativa branscher kan illustreras med en cirkelmodell som visar på bredden av ekosystemet. Här synliggörs bland annat att de har olika syften, drivkrafter och logiker. Den skapande kärnan består av konstformer såsom bildkonst, dans, litteratur, film, musik och teater och utgör centrum. Det är skapandet som är själva grunden, det branscherna vilar på.

På olika sätt förädlas skapandet och tillgängliggörs i nya större sammanhang, vilket kan skapa nya ekonomiska värden. Ju längre ut från kärnan man rör sig, desto mer kombineras konstnärliga värden med kommersiella. De yttre cirkelarna inkluderar produktion, leverantörer, distributörer, förädlare, mötesplatser, kompetensförsörjning och innovation etc. Ett exempel på en bransch som ständigt växer och som förädlar och tillgängliggör kulturella uttryck, konstnärliga värden och kreativitet är spelindustrin. Denna bransch är också helt beroende av att det finns musiker, dramatiker, manusförfattare m fl för att skapa innehåll i tjänsterna.

Enkelt går det att säga att det är en kulturpolitisk uppgift att stödja kvalitet och konstnärlig förnyelse inom den skapande kärnan och en näringspolitisk uppgift att stödja företagets etablering, utveckling och tillväxt i de yttre cirkelarna. Men samverkan i ekosystemet krävs.

Kulturens egenvärde

Kulturella och kreativa branscher förutsätter en grundläggande respekt för kulturens egenvärde så att den skapande kärnan får verka fritt. Egenvärdet är alltså både en princip och ett skydd – för konsten, för konstnären och för samhällets förmåga att tänka fritt. I förlängningen är det också en förutsättning för omsättning, sysselsättning och tillväxt i kulturella och kreativa branscher. Aktuella utmaningar för den fria konsten är således även utmaningar för branscherna. Det finns ett spänningsfält mellan kommersiell bärkraft och konstnärlig kvalitet och frihet, däremot ingen given motsättning. Det är en kulturpolitisk huvuduppgift att främja kultur som har svårt att bära sig på kommersiella grunder. Det finns behov av att minska glappen mellan förverkligandet av näringspolitiken och kulturpolitiken, men det måste säkras att det aldrig sker på bekostnad av kulturens egenvärde.

Det är genom samverkan som ekosystemet kan utvecklas och förbättras för kulturföretag och andra berörda aktörer. En tvärssektoriell samverkan mellan kultur- och näringslivsaktörer är avgörande för att skapa ett livskraftigt ekosystem för kulturella och kreativa branscher i hela Värmland.

Fakta nationellt och regionalt

Nationella nyckeltal för kulturella och kreativa branscher i Sverige

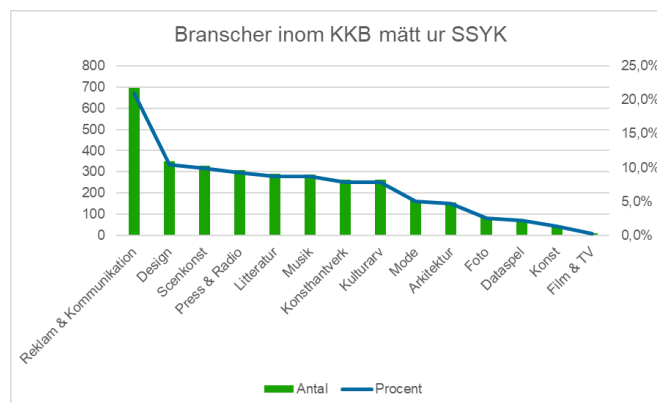
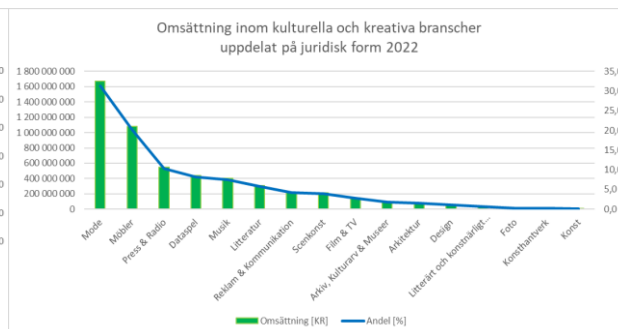
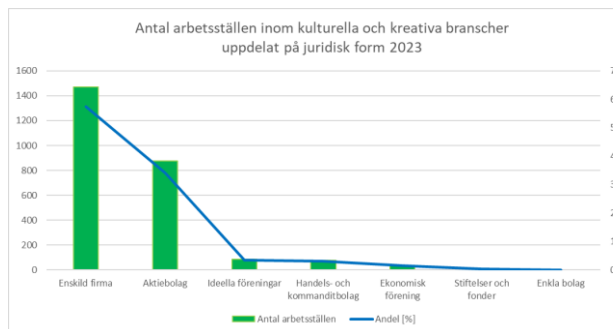

Regionala nyckeltal för Värmland

Mer regionala siffror om branscherna:

Källa: Statistik angående antal sysselsatta för Värmland uppgår till 4021 enl SSYK/ 3994 enl KKB branscher och SNI.

Prioriterade utvecklingsområden

Arbetet för att stärka de kulturella och kreativa branscherna i Värmland fokuserar på följande utvecklingsområden:

- 1. Stabila förutsättningar för konstnärlig frihet**
- 2. Ökad kunskap om branscherna**
- 3. Heltäckande och träffsäker rådgivning, stöd och finansiering**
- 4. Säkrad kompetensförsörjning**
- 5. Levande städer och landsbygder**

1. Stabila förutsättningar för konstnärlig frihet

Genom grundlagen garanteras ett fritt konstnärligt skapande som kan utmana, kritisera och provocera. Den konstnärliga friheten är också förutsättningen för den skapande kärnan, vilken de kulturella och kreativa branscherna vilar på. För att ha starka branscher som både skapar och på olika sätt förädlar och tillgängliggör kultur krävs att det finns goda möjligheter för professionella kulturskapare att kunna bo, verka och utvecklas i Värmland. Konstnärernas möjlighet till stabila villkor behöver förbättras för att de ska kunna satsa på högre konstnärlig nivå som i nästa steg även ger branscherna fortsatt innehåll och kraft.

INSATSER - För att bidra till stabila förutsättningar för konstnärlig frihet ska Region Värmland:

Förbättra de ekonomiska villkoren för professionella kulturskapare

Det viktigaste kapitalet är ofta immateriella tillgångar vilka kan vara svåra att värdera och skydda. Insatser behövs för att rådgivande parter kan stödja en väl fungerande upphovsrättsbaserad marknad. Skäliga ersättningar ska utgå för professionellt konstnärligt arbete. Därför ska det löpande följas upp att de som får offentligt stöd genom Region Värmland ger avtalsenliga ersättningar till professionella kulturskapare. Det ska fortsatt satsas på verktyg för förmedling såsom exempelvis Kulturpoolen och SPOK. Stabilitet är en stor utmaning som dels kan uppnås genom längre och förutsägbara planeringsramar samt genom att testa nya arbetssätt. Reformeringen av trygghetssystemet följs och är helt avgörande för villkoren för professionella kulturskapare.

Ge rum för utveckling av kulturskapares konstnärliga verksamhet

Kvalitet och konstnärlig förnyelse kräver resurser. Utlysningar av utvecklingsuppdrag som syftar till att konstnärer och kulturskapare fördjupar sitt eget skapande, utforskar en metod eller idé är viktiga. Kulturens stöd och bidrag fördelas utifrån idealet om konstnärlig frihet som vägleder både utformning och genomförande. I så liten grad som möjligt ska val av organisationsform påverka sökbara stöd. Stipendier, residens och mentorsprogram är andra sätt som Region Värmland synliggör, uppmuntrar och stödjer fritt skapande. Professionella kulturskapare i Värmland påverkar regionala utvecklingsfrågor bland annat genom Värmlands kulturskaparråd som är ett forum för samråd.

Trygga kulturens egenvärde och armlängds avstånd

Genom att ständigt värna kulturens egenvärde tryggas det fria konstnärliga uttrycket. När konsten erkänns som värdefull i sig, utan krav på att vara nyttig, lönsam eller begriplig för alla ges den möjlighet att ifrågasätta, utforska och beröra. Principen om "armlängds avstånd" bygger på att kulturens innehåll ska vara fri från politisk styrning och administrativa intressen. Rådgivande aktörer behöver stöd i att navigera mellan värdekonflikter och professionell etik, särskilt i en tid när konst och kultur förväntas bidra till samhällsnytta utöver sitt egenvärde. Det är viktigt med oberoende strukturer för bedömning av finansiering med professionella och konstnärligt sakkunniga bedömningsgrupper.

2. Ökad kunskap om branscherna

Genom att satsa på gemensam kunskapsuppbyggnad, erfarenhetsutbyte och nätverk kan det skapas en starkare samverkan över kultur-, konst- och näringspolitiska gränser. Statistik spelar en avgörande roll i att följa upp utvecklingen i länet och koppla den till nationell statistik. Detta ger en djupare förståelse för branschernas utveckling och behov, vilket i sin tur möjliggör mer effektiva och relevanta insatser. Det ska vara goda förutsättningar för kulturföretag att startas, etableras och utvecklas i Värmland.

INSATSER - För att bidra till ökad kunskap om branscherna ska Region Värmland:

Kartlägga, identifiera och mäta

De kulturella och kreativa branscherna omfattar många olika verksamheter och kan vara svåra att identifiera. Branscherna består av kulturföretag inom allt ifrån besöksindustri, spelindustri och mode till en frilansande musiker. Genom att ta fram regional statistik baserad på nationella nyckeltal kan utvecklingen i branscherna följas och analyseras, exempelvis utifrån antal företag, arbetstillfällen och omsättning. Statistiken ska vara könsuppdelad.

Se till passionsdrivna företag med bred försörjning

Passionsdrivna företag är initierade och utformade utifrån den drivkraft och värdegrund som engagerar människorna bakom. Konstnärlig företagslogik skiljer sig från den marknadsdrivna företagslogiken på många sätt. Ett exempel är att fler snarare växer genom spännande samarbeten än genom vinst eller antalet anställda. Många kulturskapare är kombinatörer och har vid sidan av sin konstnärliga verksamhet annat arbete för att öka möjligheterna till samarbeten och inspiration, ha tillräcklig försörjning eller för att bidra pedagogiskt till estetiskt lärande eller annat. Rådgivande aktörer ska medvetet möta de utmaningar som gäller för branscherna, såsom att olika inkomster bör fungera ihop med varandra.

Samla aktörer för gemensam kompetensutveckling

Genom att träffas skapas förståelse för aktörers olika uppdrag, villkor och möjligheter framåt. Regelbundna kontakter behöver utvecklas mellan kulturföretagarna i branscherna, de företagsfrämjande och innovationsfrämjande aktörerna, kommunerna och Region Värmland. Dessa aktörer bidrar på olika sätt med rådgivning och/eller finansiering till företag i olika faser av sin utveckling. Kontinuerlig möjlighet till relevanta utvecklingsmöjligheter och stöd för företag och aktörer är viktigt.

Region Värmland har ett uppdrag att bedöma hur kompetensbehovet ser ut för privat och offentlig sektor på kort och lång sikt. Genom att kartlägga och mäta skapas underlag för dessa bedömningar i syfte att bättre möta behov hos företag och aktörer inom de kulturella och kreativa branscherna.

3. Heltäckande och träffsäker rådgivning, stöd och finansiering

Kulturstöd ges idag främst till icke-vinstdrivande aktörer eller processer, medan företagsstöd idag främst ges till aktörer med ekonomiskt syfte. Kulturaktörer kan befinna sig i båda dessa, och det finns risk för att mellanrummet mellan dessa stöd är för stort. Behovet av att tänka nytt inom rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd för att tillgodose kulturella och kreativa branscher är stort. Här finns stor utvecklingspotential för att möta kulturföretag och deras specifika förutsättningar med målet att utveckla ett träffsäkert stödsystem som inkluderar kulturskapare.

INSATSER - För att bidra till heltäckande och träffsäker rådgivning, stöd och finansiering ska Region Värmland:

Utforma och genomföra träffsäkra insatser

Det krävs insatser för att nå kulturskapare som vill kommersialisera sin verksamhet och få en möjlighet att försörja sig på sitt kulturskapande på fler sätt. Främjande aktörer ska lära av varandra för förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd för att tillgodose relevanta insatser för kulturella och kreativa branscher. Effekterna ska följas upp på ett relevant sätt eftersom stöden är svåra att jämföra med andra insatser inom företagsstöd. Detta för att det skiljer sig från traditionell affärslogik och inte skalas upp på samma sätt.

Skapa heltäckande stöd

Det behöver finnas en samlad rådgivning för att minska glappen mellan olika stödmöjligheter inom Region Värmlands verksamheter. Dels behöver kunskapen om olika företagsformer öka hos kulturföretag och dels behöver kunskapen om kulturföretag öka hos stödsystemet. Uppdrag och ansvar för regionala verksamheter ska konkretiseras för att skapa hållbara rutiner för det företagsfrämjande systemet i förhållande till kulturföretag. Insatser för att främja kulturella och kreativa branscher behöver både riktas till den skapande kärnan och till de som förädlar och skapar värde i nya större sammanhang.

4. Säkrad kompetensförsörjning

Det finns stora behov av att säkerställa framtida kompetens i kulturella och kreativa branscher. Fler behöver vara med och bidra till ökad delaktighet, främst genom att barn tidigt ges möjlighet till eget skapande och deltagande i kulturlivet oavsett förutsättningar. Region Värmland ska verka för att det finns möjligheter att utvecklas och utbildas som konstnär i Värmland och främja möjligheterna till att fler startar kulturföretag. Det internationella perspektivet är viktigt då de kulturella och kreativa branscherna till stor del verkar på en internationell marknad.

INSATSER - För att bidra till säkrad kompetensförsörjning ska Region Värmland:

Öka jämlik tillgång till kultur

Genom ett livslångt lärande som startar redan i förskola ska barn ges möjlighet att förundras och lära sig skapa med sina händer, ges möjlighet att möta konst genom skolsubventioner och att i vardagen se skolbiblioteken som självklar resurs. Den läsfrämjande infrastruktur som är uppbyggd i Värmland ska utvecklas, och ses som en viktig del för att fler ska klara skolan med grundläggande behörigheter. Precis som att estetiska lärprocesser bör vara en självklar del av undervisningen i kärnämnen bör konst och kultur som tvärssektoriell kompetens lyftas in som samhällsaspekt i högre utbildningar i övrigt. Det finns behov av att synliggöra kulturella och kreativa branscher för unga företagare och de möjligheter som finns. Region Värmland ska stötta ungas möjligheter till organisering i förenings- och företagsformer.

Förbättra olika utbildningsvägar och kreativ utveckling

Kulturskolan är en förutsättning för att unga ska utvecklas och senare ha möjlighet att söka sig vidare i utbildningskedjan där alla aktörer är ovärderliga: folkhögskola, yrkeshögskola och högre utbildningar, vidareutbildningar, forskning och innovation. Det krävs ökade inslag av entreprenörskap, affärsutveckling, immaterialrätt och distribution i samtliga konstnärliga utbildningar. En bred och mångsidig kreativ utveckling behöver utvecklas i samarbete med aktörer i branscherna, som stöttar upp unga konstnärer och kreatörers idéer. Möjlighet till konstnärlig fördjupning ska erbjudas löpande. Ett exempel är mentorsprogram som vitaliserar möjligheterna till konstnärlig praktik, där etablerade aktörer stöttar och vägleder adepter.

Kommunicera en attraktiv kunskapsregion med ett rikt kulturliv

Konstnärlig kvalitet och förnyelse kan ses som resurs för förnyelse- och omställningsförmåga hos företag i branscherna och bidra till regionens attraktivitet. Folkhögskolornas insatser inom konst, musik, och kultur kan framhållas som en strategisk tillgång för att stärka regionens attraktionskraft och utveckla en kreativ arbetsmarknad. Detta är särskilt viktigt för att locka människor att stanna kvar eller flytta till regionen.

5. Levande städer och landsbygder

Värmland har en varierad geografi med kommuner med olika förutsättningar för näringsliv och kultur. I städer finns fler företag per invånare, medan andelen egna företagare är störst i landsbygderna. Enligt den nationella strategin för hållbara städer är kultur viktig både i stad och landsbygd. Kulturföretag bidrar till platsens identitet. Platsen stärker i sin tur kulturföretagen. Genom att integrera konst och kultur i stadsplanering kan man skapa attraktiva miljöer som lockar både invånare och besökare.

INSATSER - För att bidra till levande städer och landsbygder ska Region Värmland:

Stärka kopplingen mellan plats, företag och kultur

Kulturella och kreativa branscher gör städer och landsbygder mer levande. De bidrar med evenemang, museer, konserter och teatrar som lockar besökare och stärker platsens identitet. Visit Värmland har ett särskilt ansvar för området. Genom att skapa platser som kan användas på flera sätt – för både boende, företag och besökare – ökar gemenskapen och aktiviteten. Värmlands lokala resurser och traditioner skapar unika miljöer som stärker både kultur och ekonomi. Infrastrukturen behöver utvecklas så att alla enkelt kan ta del av kultur i hela Värmland, oavsett var de bor.

Integrera kulturskapare i samhällsplanering

Kultur och kreativitet ska vara en naturlig del av samhällsplaneringen – både lokalt och regionalt. Målet är att skapa attraktiva platser med ett rikt kulturliv. Arkitektur och gestaltning ska bidra till hållbara och trivsamma miljöer. Värmlands landsbygder skiljer sig åt, med olika sociala, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar. Samtidigt finns gemensamma utmaningar: långa avstånd, gles bebyggelse, få lokala marknader och obalans i befolkningen. Det påverkar både offentliga och privata tjänster. Landsbygdernas förmåga att möta förändringar varierar. Genom att involvera professionella kulturskapare i strukturbildsarbetet skapas bättre förståelse för olika platsers behov och möjligheter. Arbetet med gestaltad livsmiljö ska formaliseras och integreras i Region Värmlands insatser.

Hänvisningar och underlag

Internationellt och nationellt

EU har pekat ut kulturella och kreativa branscher som särskilt viktiga. Genom programmet Kreativa Europa stödjer EU kulturella och kreativa sektorer för att främja kulturell mångfald, konstnärlig frihet och innovation. Programmet syftar till att stärka konkurrenskraften och hållbarheten inom dessa branscher, eftersom de ses som viktiga för ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. De anses också vara centrala för att bevara och utveckla den europeiska identiteten och dess värderingar.

En nationell strategi för företag i kulturella och kreativa branscher antogs av Sveriges regering under 2024 mot bakgrund av utveckling och behov på området. Strategin avses gälla 2024-2033 och lyfter en vision där Sverige har stärkt sin position som ledande land för de kulturella och kreativa branscherna. Här lyfts det att branscherna har stark tillväxt och bidrar till svensk ekonomi och ett dynamiskt näringsliv i hela landet, ökad export och en positiv Sverigebild i utlandet. Företag inom de kulturella och kreativa branscherna bidrar enligt regeringen till en mångfald av kulturella uttryck och kulturupplevelser i hela landet. Strategin lyfter följande:

- Nationell statistik
- Kunskaper om upphovsrätt
- Rådgivning, stöd, finansiering och regelkostnader
- Kompetensförsörjning och trygghetssystem
- Livsmiljöer och näringsliv i hela länet
- Genomslaget internationellt för de kulturella kreativa företagen.

Regionalt

Planen utgår från behov i de kulturella och kreativa branscherna samt förhåller sig till prioriteringar och målsättningar i styrdokument. Värmlandsstrategin 2040 är vårt viktigaste styrdokument för utvecklingen av Värmland. Den är vår regionala konkretisering av den nationella strategin för regional utveckling, nationella beslut, EU-beslut och ytterst Agenda 2030. Värmlandsstrategin ger kraft till denna underliggande plan samt till bland annat följande andra planer som planen på olika sätt relaterar till:

- Värmlands kulturplan
- Värmlands besöksnäringstrategi
- Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering
- Handlingsplan för regional kompetensförsörjning
- Regionala serviceprogrammet
- Regional biblioteksplan
- Folkhögskoleplan
- Folkhälsostategisk plan
- Länstransportplan

Värmlandsstrategins fem perspektiv för hållbarhet

Värmlandsstrategin lyfter *social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet* genom fem utpekade hållbarhetsperspektiv. I arbetet med att utveckla kulturella och kreativa branscher i Värmland ska särskild uppmärksamhet ges åt följande:

Barn och unga ska ha framtiden för sig - genom att alla barn och unga oavsett bakgrund ska ha möjlighet att delta i kulturella och kreativa aktiviteter och utbildning. Detta stämmer överens med målet att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina egna liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Landsbygder och städer i ett samspel - genom att erkänna vikten av både landsbygds- och stadsområden och deras ömsesidiga beroende. Båda miljöerna har styrkor som kan nyttjas för att stödja kulturella och kreativa branscher som ett sätt att stimulera ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Att arbeta för att stärka kulturföretagare är av särskilt stor vikt utanför storstäderna.

Jämställdhet tillför värde för alla - genom att kulturella och kreativa branscher ska fortsätta vara inkluderande med lika möjligheter för alla. Branscherna har tidigare lyfts som totalt mer jämställda än andra branscher, trots att det inom branscherna finns stora skillnader. Här spelar statistik och uppföljning stor roll.

Jämlikhet och inkludering för sammanhållning - genom att jämlikhet och inkludering ska stärkas inom branscherna och att deltagande av individer från olika bakgrunder i kulturella och kreativa aktiviteter ska öka som ett sätt att stärka samhällsband och främja social sammanhållning.

Klimat- och miljöfrågor idag och för morgondagen - genom att uppmuntra till hållbara praktiker, öka medvetenheten om klimat- och miljöfrågor och utveckla innovativa lösningar på hållbarhetsutmaningar.

Dialoger, uppföljning och genomförande

Planen har tagits fram i en gemensam process med Värmlands kulturplan 2027 – 2031. Dialogprocessen genomfördes under hösten 2024 och våren 2025. För denna plan har även nationella rapporter på området haft en tongivande roll. Dialogprocessen har innefattat:

- Öppna dialogmöten i sex kommuner med kommuninvånare, tjänstepersoner, det professionella kulturlivet och civilsamhället
- Särskilda dialoger med inblandade aktörer, däribland Värmlands kulturskaparråd, kulturchefer, Funktionsrådet Värmland, kommunala och regionala politikerforum, nationella minoriteter och Rådet för idéburna.
- Barns röster har samlats in genom samtal och frågelådor på folkbibliotek i tio kommuner. För att höra ungas röster har en särskild dialogprocess genomförts via Ung kultur möts (UKM) i samarbete med Studieförbundet.

Planens utkast har därefter behandlats i ett samrådsförfarande där inblandade aktörer tillsammans granskat och vidareutvecklat utkastet för att säkerställa att planen är relevant, genomförbar och rätt prioriterad. Interregionala och nationella aktörer har även bidragit med inspel. Samrådsförfarandet har innefattat särskilda dialoger med:

- Sakkunnig personal på regional och kommunal nivå inom näringslivsområdet och kulturområdet
- Värmlands kulturskaparråd
- Samverkansaktörer i innovationsstödsystemet

Befintlig plan konkretiseras i årliga verksamhetsplaner och följs upp i dess årsredovisningar. Regelbundna avstämningar sker mellan involverade aktörer. Därutöver följs kulturplanens mål och företagsstödens utfall upp i årliga rapporter som följer utvecklingen över tid och sammanställer statistik. Rapporterna går att läsa på Region Värmlands webb.

Uppföljning, lärande och utvärdering av planen är en viktig del av utvecklingsarbetet. Löpande ställs bland annat följande frågor:

- Gör vi saker på rätt sätt och i tillräcklig omfattning?
- Vad vill vi fortsätta göra och vad ska vi sluta göra?
- Har det skett saker som påverkar vårt arbete?

